

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Euroopan työllisyysstrategiaa tukevien kolmen prosessin väliarviointi”

(2001/C 139/10)

Talous- ja sosiaalikomitea päätti täysistunnonsa 2. maaliskuuta 2000 antaa työjärjestyksensä 23 artiklan 3 kohdan nojalla lausunnon aiheesta ”Euroopan työllisyysstrategiaa tukevien kolmen prosessin väliarviointi”.

Työjärjestyksen 11 artiklan 4 kohdan ja 19 artiklan 1 kohdan nojalla komitea päätti muodostaa alakomitean valmistelemaan asiaa.

Alakomitea hyväksyi lausunntuonnoksensa 14. helmikuuta 2001. Esittelijä oli Jan Olsson, ja apulaisesittelijänä toimi Ursula Engelen-Kefer.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 28. helmikuuta ja 1. maaliskuuta 2001 pitämässään 379. täysistunnossa (helmikuun 28. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 93 ääntä puolesta, 1 vastaan 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Arvioinnin taustaa

1.1. Komitea pyrkii lausunnon avulla

- esittämään kokonaisvaltaisen arvion Luxemburgin, Cardiffin ja Kölnin prosesseista
- antamaan panoksensa Tukholmassa keväällä 2001 pidettävään Eurooppa-neuvoston kokoukseen, joka on ensimmäinen Lissabonin huippukokouksen seurantakokous. Lissabonin huippukokouksessa vahvistettiin, että kyseiset kolme prosessia on koordinoitava keskenään ja niihin on lisättävä uusia osatekijöitä.

Koska komitea edustaa järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan erilaisia toimijoita, tarkastelussa sovelletaan seuraavia arviointiperusteita:

- järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan osallistuminen prosessien valmisteluun ja täytäntöönpanoon sekä Lissabonin strategian seurantaan
- erilaisten toimijoiden rooli ja vastualueet, kun otetaan huomioon tarve saavuttaa sopiva tasapaino lainsäädäntö- ja muiden toimien välillä ja samalla kehittää Euroopasta asetetun päämäärän mukaisesti osaamistalous, joka perustuu sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen, työllisyyden parantamiseen, kestäväan kehitykseen sekä oikeudenmukaisten ja yhtäläisten mahdollisuuksien takaamiseen kaikille.

Komission ehdottamia rakenteellisia indikaattoreita Lissabonin huippukokouksen seuraamiseksi komitea käsittelee erillisessä launnonnsaan⁽¹⁾.

1.1.1. Luxemburgin prosessi

Luxemburgin prosessin (marraskuu 1997) tavoitteena on parantaa jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkojen koordinoitua. Prosessin perusajatus on, että jäsenvaltiot sitoutuvat toimimaan yhteisten yhdenmukisten tavoitteiden hyväksi, jotka ryhmitellään seuraavien neljän pilarin mukaisesti: työllistettävyyden, yrittäjyyden, sopeutumiskykyä ja yhtäläiset mahdollisuudet. Näin ollen on käynnistetty prosessi, joka edellyttää säännöllistä suunnittelua, raportointia, arviointia, vertaisarviointia ja tavoitteiden tarkistamista. EU:n tasolla prosessin keskeinen tulos ovat vuosittain tarkistettavat työllisyyden suuntaviivat, jotka kukin jäsenvaltio sisällyttää työllisyyttä koskeviin toimintasuunnitelmiinsa.

Luxemburgin prosessin tehostamiseksi Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti antamaan prosessista väliarvion, jonka päätelmät heijastuvat vuoden 2001 työllisyyspolitiikan suuntaviivoissa.

Väliarvion⁽²⁾ mukaan Luxemburgin prosessi on vaikuttanut siihen, että työllisyys on noussut keskeiseksi kysymykseksi ja että yhä useammat tahot osallistuvat alan toimiin kokonaisvaltaisen lähestymistavan mukaisesti. Arviossa todetaan kuitenkin myös alueellisten erojen kasvavan ja nimenomaan koulutetun ammattityövoiman puutteen pahenevan jatkuvasti. Lisäksi erityisesti sopeutumiskykyä koskevaan pilariin kuuluvien suuntaviivojen täytäntöönpano vaihtelee huomattavasti, ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen on toteutunut vain osittain. Tulevaisuuden toimiksi ehdotetaan suuntaviivojen lukumäärän vähentämistä, parempaa koordinoitua muiden prosessien kanssa, indikaattoreiden kehittämistä, valvonnan parantamista sekä hyvien käytänteiden (good practice) levittämistä. Niin ikään suositetaan selkeämpää roolijakoa eri toimijoiden kesken erityisesti siksi, että työmarkkinaosapuolten osallistumista voitaisiin lisätä, ja lopuksi todetaan, että prosessin näkyvyyttä on syytä parantaa.

(1) ”Rakenteelliset indikaattorit”.

(2) Komission sisäinen asiakirja Luxemburgin prosessin väliarviointista ”Mid-term review of the Luxembourg process”.

Talous- ja sosiaalikomitea yhtyy väliarvion päätelmiin ja pitää erityisen tärkeänä avainkysymyksiin keskittymistä, määrällisten ja laadullisten tavoitteiden selkiyttämistä, yrittäjyyden edistämistä sekä työmarkkinaosapuolten osallistumista ja roolia niiden kannalta keskeisten suuntaviivojen yhteydessä kaikilla eri tasoilla. Lisäksi komitea korostaa, että Luxemburgin prosessi on saatava juurrutettua laaja-alaisesti jäsenvaltioiden valtakunnallisten ja paikallisten talous- ja yhteiskuntaelämän organisaatioiden keskuuteen. Tämän vuoksi viisivuotiskauden päätyttyä on syytä harkita vuoden mittaista taukoa, jotta kaikki asianomaiset toimijat todella voivat osallistua prosessiin. Myös prosessin yksinkertaistaminen on suotavaa, jotta tavoitteita voidaan selventää ja toiminnassa voidaan keskittyä niiden saavuttamiseen.

1.1.2. Cardiffin prosessi

Cardiffin prosessin (kesäkuu 1998) tavoitteena uudistaa EU:n taloutta ja siten saada yhtenäismarkkinat toimimaan uusien työpaikkojen luomisen sekä yrittäjyyden ja kilpailukyvyen edistämisen kantavana voimana.

Prosessiin kuuluvien toimien avulla pyritään poistamaan jäsenvaltioiden keskinäisen kaupankäynnin esteitä, parantamaan palvelualan tuottavuutta, luomaan pk-yrityksille kasvun ja työllisyyden kannalta suotuisampi taloudellinen toimintaympäristö, tehostamaan pääomamarkkinoiden toimintaa, takamaan asianmukaiset riskipääoman saantimahdollisuudet sekä tehostamaan kilpailupolitiikkaa ja vähentämään valtiontukia.

Cardiffin Eurooppa-neuvoston asettamien velvoitteiden mukaisesti jäsenvaltioiden ja komission on laadittava vuosittain raportti hyödyke- ja pääomamarkkinauudistuksiin liittyvistä kysymyksistä.

Toisessa Cardiff-raportissaan⁽¹⁾ komissio kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita toteuttamaan taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta edistäviä talousuudistuksia, varmistamaan kaikkien asianomaisten toimijoiden osallistumisen sekä velvoittamaan viranomaiset huolehtimaan siitä, että uudistukset todella edistävät kilpailukykyä ja parantavat tilannetta kuluttajien kannalta. Lisäksi on saatava aikaan yksinkertainen mutta hyvin toimiva sääntelyjärjestelmä.

Talous- ja sosiaalikomitea tukee komission esittämiä kehotuksia, mutta korostaa, että järjestelmällisemmät ja yhtenäisemmät jatkotoimet ovat tarpeen, jotta työmarkkinaosapuolet ja muut taloudellis-yhteiskunnalliset organisaatiot saadaan yhä suuremmissa määrin osallistumaan Cardiffin prosessin täytäntöönpanoon.

1.1.3. Kölnin prosessi

Kölnin prosessi (kesäkuu 1999) täydentää Luxemburgin ja Cardiffin prosesseja kokonaisvaltaisella strategialla, nimittäin Euroopan työllisyyspöytäkirjalla, joka kattaa kaikki unionin työllisyyspoliittiset toimet. Prosessin tavoitteena on talouspolitiikan koordinointi sekä palkkakehityksen ja raha-, budjetti- ja finanssipolitiikan välisen vuorovaikutuksen parantaminen

⁽¹⁾ KOM(1999) 61 lopullinen ”Talous- ja rakenneuudistus EU:ssa (Cardiff II)”.

makrotaloudellisen vuoropuhelun avulla, jotta voidaan varmistaa inflaatioton talouskasvu sekä talous- ja rahaliiton menestys pitkällä aikavälillä.

Talouspolitiikan laajat suuntaviivat ovat talouspolitiikan koordinoinnin keskeinen väline. Ne muodostavat yhtymäkohdan talouspolitiikan sekä Luxemburgin ja Cardiffin prosessien välille, ja niitä käsitellään vuodesta 2000 lähtien myös muissa neuvoston kokoonpanoissa kuin talous- ja valtiovarainministerien neuvostossa.

Makrotaloudelliseen vuoropuheluun osallistuvat neuvosto, komissio, Euroopan keskuspankki ja työmarkkinaosapuolet. Kokouksia on vuodesta 1999 pidetty kaksi kertaa vuodessa, ja puheenjohtajana toimii Ecofin-neuvoston puheenjohtaja.

Komitea toteaa Kölnin prosessin lähteneen käyntiin, mutta kiinnittää huomiota Euroopan työmarkkinajärjestöjen yhteiseen näkemykseen, jonka mukaan talous- ja valtiovarainministerien on todella osallistuttava vuoropuheluun, ja vuoropuhelun yhteydessä on käsiteltävä myös makrotalouspolitiikan ja rakenneuudistusten välisiä yhteyksiä⁽²⁾.

2. Lissabonin huippukokous – uusi avoin koordinointimenetelmä

2.1. Lissabonissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto tukeutui Kölnin ja Helsingin huippukokousten tuloksiin ja keskittyi erilaisten koordinointiprosessien keskinäisen johdonmukaisuuden ja muotoilun parantamiseen.

Eurooppa-neuvosto ei kuitenkaan käynnistänyt uutta prosessia vaan otti käyttöön uudenlaisen poliittisen menetelmän, ns. uuden avoimen koordinointimenetelmän, jonka avulla on tarkoitus saavuttaa Lissabonin huippukokouksessa asetettu uusi strateginen päämäärä.

2.2. Menetelmään kuuluu suuntaviivojen laatiminen ja tarkkojen aikataulujen asettaminen päämäärien saavuttamiseksi sekä maailman parhaita vastaavien määrällisten ja laadullisten indikaattoreiden ja vertailuarvojen määrittäminen hyvien ratkaisujen vertailemiseksi. Eurooppalaisten suuntaviivojen pohjalta luodaan kansallisia ja alueellisia strategioita asettamalla erityistavoitteita ja hyväksymällä toimenpiteitä, joissa otetaan huomioon jäsenvaltiokohtaiset ja alueelliset erot.

⁽²⁾ Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön UNICEn, Julkisten yritysten Euroopan keskuksen CEEP:n ja Euroopan ammattillisen yhteisjärjestön EAY:n kesäkuussa 2000 pidetyssä korkean tason foorumissa esittämät yhteiset kannat.

2.3. Läheisyysperiaatteen ja hajautetun lähestymistavan mukaisesti Eurooppa-neuvosto ehdotti, että unioni, jäsenvaltiot, alue- ja paikallisviranomaiset sekä ”työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta” osallistuisivat aktiivisesti strategian toteuttamiseen. Strategia on näin ollen ensisijaisesti riippuvainen yksityisestä sektorista sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöstä.

2.4. TSK:n mielestä uusi menetelmä tarkoittaa sitä, että järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan on kokonaisuudessaan osallistuttava strategian toteuttamiseen. Euroopan rakentaminen ei etene ylhäältä alaspäin suuntautuvan lähestymistavan avulla, vaan julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden on sovittava toimensa yhteen ruohonjuuritasolla.

2.5. TSK on useissa yhteyksissä ehdottanut, että taloudellisyhteiskunnalliset organisaatiot osallistuisivat EU:n toimien suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla esimerkiksi silloin, kun kyse on talouden laajoista suuntaviivoista, työllisyyden suuntaviivoista, yrityspolitiikasta, yhtenäismarkkinoista, sosiaalisesta suojelusta, rahoitusmarkkinoiden sääntelystä, sosiaalisen syrjäytymisen vastaisesta toimintaohjelmasta tms. Komitea toteaa Lissabonin strategian avanneen mahdollisuuksia uusien prosessien käynnistämiseen myös muilla politiikan aloilla, esimerkiksi sosiaalisen syrjäytymisen ja köyhyyden torjunnassa.

2.6. Seuraavaksi Lissabonin strategia olisi ulotettava koskemaan EU:n liikenne-, energia- ja ympäristöpolitiikkaa.

2.7. Uudessa avoimessa koordinoitimenetelmässä otetaan huomioon Euroopan kulttuurien, elämäntapojen sekä taloudellisten ja yhteiskunnallisten edellytysten monimuotoisuus, joka on vuosien kuluessa korostunut entisestään. Monimuotoisuus edellyttää lainsäädännöllisten ja muiden välineiden lisäksi sellaisen kulttuurin luomista, joka edistää kaikkien toimijoiden osallisuutta, olipa kyse vanhan tai uuden talouden yrityksistä, ammatillisista järjestöistä, sosiaaliturvalaitoksista, muista talous- ja yhteiskuntaelämän toimijoista, muodollista tai vapaaehtoista koulutusta järjestävistä tahoista, yksityisistä järjestöistä taikka viranomaisista. Myös politiikan maantieteellisellä laaja-alaiseen yhteistyöhön perustuvalla ulottuvuudella on keskeinen merkitys monimuotoisuuden hallinnan kannalta.

Komitea korostaa kuitenkin myös eurooppalaisen mallin perustana olevia yhteisiä arvoja ja tähdentää uuden koordinoitimenetelmän edellyttävän, että politiikan seuranta ja arviointi (joka voidaan toteuttaa eri tavoin eri jäsenvaltioissa) perustuu yhteisiin kriteereihin ja koskee kaikkia EU-maita.

2.8. Yksityiselle sektorille annettu vastuu on haaste järjestäytyneelle kansalaisyhteiskunnalle ja siten myös talous- ja sosiaalikomitealle, joka edustaa useita erilaisia taloudellisyhteiskunnallisia etujärjestöjä.

TSK:n tehtävänä on siis saada kyseiset toimijat liikkeelle ja antaa siten oma panoksensa prosessiin.

2.9. Komitea korostaa, että ehdokasvaltioiden on pikimmiten valmistauduttava osallistumaan uuteen koordinoitimenetelmään, sillä unioniin liittyminen ei merkitse ainoastaan kansallisen lainsäädännön mekaanista mukauttamista yhteisön nykyiseen säännöstöön (acquis communautaire) ja julkisten instituutioiden perustamista säännösten täytäntöönpanemiseksi. Taloudellis-yhteiskunnallisten organisaatioiden aktiivisella osallistumisella on vähintään yhtä tärkeä merkitys, jotta laajentumisprosessi etenisi mahdollisimman laajapohjaisesti. Komitea aikoo omalta osaltaan seurata tarkasti tilanteen kehittymistä ja pyrkii saamaan järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan toimijat mukaan.

2.10. Uusi koordinoitimenetelmä on myös nähtävä yhteydessä Euroopan unionin uusia hallintomalleja käsittelevään valkoiseen kirjaan, joka on määrä julkaista Tukholmassa pidettävän Eurooppa-neuvoston kokouksen jälkeen.

3. Kyselytutkimus järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan osallistumisesta

3.1. TSK:n jäsenille, eurooppalaisille organisaatioille sekä jäsenvaltioiden talous- ja sosiaalineuvostoille lähetettiin kyselylomake, jossa tiedusteltiin, kuinka aktiivisesti vastaanottajat tai niiden edustamat organisaatiot osallistuvat politiikan eri aloilla toteutettaviin toimiin. Kysymykset koskivat makrotaloudellista vuoropuhelua, työllisyyden suuntaviivoja, yrityksiä koskevia ohjelmia, yhtenäismarkkinoita, rahoituspalveluita, sosiaaliturvaa, sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan tähtäviä ohjelmia ja alueellisia kehityssuunnitelmia.

Komitean jäsenten vastaukset kattavat 15:stä jäsenvaltiosta 13. Lisäksi kyselyyn vastasi parisenkymmentä eurooppalaista organisaatiota ja kahdeksan jäsenvaltiokohtaista talous- ja sosiaalineuvostoa.

Verraten alhaisesta vastausprosentista huolimatta tutkimuksen perusteella voidaan tehdä seuraavanlaisia alustavia päätelmiä: Työmarkkinaosapuolet ovat melko aktiivisesti mukana niin yhteisö- ja jäsenvaltio- kuin alue- ja paikallistasollakin, erityisesti silloin, kun kyse on niiden kannalta tärkeistä kysymyksistä. Myös tiettyihin erityisintresseihin (esim. rahoituspalveluihin tai sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan) keskittyneet organisaatiot ilmoittavat osallistuvansa erittäin aktiivisesti. Tietyissä jäsenvaltioissa työmarkkinaosapuolet eivät vastausten perusteella kuitenkaan osallistu esimerkiksi työllisyyspolitiikkaan. Yhtenäismarkkinakysymysten osalta osallistumisaste vaikuttaa melko alhaiselta. Muiden eturyhmien (ryhmä III) osallistuminen on yleisesti ottaen työntekijä- ja työnantajajärjestöjen osallistumista vähäisempää (paitsi jäsenvaltioiden yritysohjelmien ja sosiaalista syrjäytymistä koskevien toimien osalta). Vastaukset osoittavat, että jäsenvaltioiden talous- ja sosiaalineuvostot eivät aina ole mukana edes valtakunnallisella tasolla (kahdeksasta vastanneesta neuvostosta enintään kuusi osallistuu joihinkin edellä mainituilla politiikan aloilla toteutettaviin toimiin).

3.2. Lisätäkseen prosessiin osallistumista TSK kehottaa taloudellis-yhteiskunnallisia organisaatioita toimimaan aktiivisesti valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla ja näiden tasojen viranomaisia puolestaan kehittämään avoimuuteen, keskinäiseen luottamukseen ja tasavertaisuuteen perustuvaa yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin välillä.

Eurooppa-neuvoston olisi Tukholman huippukokouksessa jälleen korostettava järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan osallistumisen merkitystä ja tähdennettävä kehotuksen koskevan kaikkia jäsenvaltioita.

Komitean mielestä on kuitenkin tärkeää, etteivät komissio ja jäsenvaltioiden hallitukset puutu aiheetta tai hätiköidysti työmarkkinamarkkinaosapuolten toimintaan, vaan antavat niiden hoitaa omat tehtävänsä ja vastata itsenäisesti kaikista toimivaltaansa kuuluvista asioista.

4. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö ja viranomaisten rooli

4.1. Lissabonin strategia perustuu vastuun jakamiseen julkisen ja yksityisen sektorin kesken. Tämän periaatteen mukaan viranomaisten tehtävänä on luoda puitteet, joiden mukaisesti järjestäytyneet kansalaisyhteiskunta voi osallistua erilaisille prosesseille ja Lissabonin strategialle asetettujen päämäärien saavuttamiseen. Tämän vuoksi komitea tukee toisessa Cardiff-raportissa esitettyjä yksinkertaista mutta toimivaa säännöstöä koskevia suosituksia⁽¹⁾.

4.2. Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä on edistettävä. Lisäksi on otettava käyttöön vertailuanalyysimenettely toimivien vastuunjakokäytänteiden yksilöimiseksi.

4.3. Julkishallinnossa tarvitaan laaja-alaista strategiaa alakohtaisen jakautumisen välttämiseksi, jotta toimintaa voidaan tehostaa ja hallinto saadaan paremmin vastaamaan järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Tällaiset toimet vastaisivat myös Lissabonin Eurooppa-neuvoston kehotusta toteuttaa talousuudistusten yhteydessä niin ikään välttämättömiä hallintouudistuksia. Hallintouudistusten tukemiseksi ja laadukkaan palvelun takaamiseksi on ryhdyttävä kehittämään henkilöstöpolitiikkaa, edistämään henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia ja parantamaan johtamistapoja. Lisäksi tarvitaan aktiivista politiikkaa naisten ja muita huonommassa asemassa olevien henkilöstöryhmien mahdollisuuksien parantamiseksi, sisäisten uudistusten ja innovaatioiden aikaansaamiseksi sekä suorituskyvyn parantamiseksi, samalla kun puretaan jäykkää hierarkkisia rakenteita. Myös hallintouudistusten alueellisiin vaikutuksiin on kiinnitettävä huomiota.

(1) KOM(1999) 61 lopullinen "Talous- ja rakenneuudistus EU:ssa (Cardiff II)".

Komitean mielestä jäsenvaltioiden julkishallintoja olisi kannustettava vaihtamaan keskenään hallintouudistuksiin liittyviä kokemuksia, jotta ne voisivat järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan tavoin hyötyä muualla sovellettavista hyvistä käytännöistä.

5. Yleishyödyllisten palveluiden turvaaminen ja parantaminen

5.1. EU:n toimet kilpailukyvyn parantamiseksi vaikuttavat yhä voimakkaammin julkisen sektorin toimintaan. Useita aloja ei enää juurikaan säädelä jäsenvaltioiden toimin, vaan niillä vallitsevat pikemminkin vapaiden markkinoiden lainalaisuudet.

Tätä suuntausta on pidettävä myönteisenä siinä mielessä, että sen seurauksena palveluiden laatu paranee, hinnat laskevat, ja se takaa kaikille käyttäjille mahdollisuuden saada palveluita kohtuuhinnoin.

5.2. Viranomaisten tehtävänä on kuitenkin parantaa yleishyödyllisiä palveluita, jotka ovat eurooppalaisen sosiaalimallin keskeinen tekijä. Tällaisten palveluiden puuttumisella on kielteisiä vaikutuksia kansalaisten, työpaikkojen ja paikallisen ympäristön laadun kannalta.

5.3. Tarjolla olevien yleishyödyllisten palveluiden laatu on varmistettava. Päämääränä on oltava tuottava ja tehokas julkinen sektori, jolle on luonteenomaista kuluttajien osallistuminen, taloudellinen elinvoimaisuus ja hyvät työolosuhteet ja joka tarjoaa kansalaisille laadukkaita palveluita kohtuullisin hinnoin. Näihin tavoitteisiin on pyrittävä riippumatta siitä, vastaako palveluiden tuottamisesta julkinen vai yksityinen taho.

5.4. Innovaatiotoiminta ja tuottavuuden parantaminen ovat tarpeen, sillä ne johtavat palveluiden parantumiseen, tarjonnan monipuolistumiseen ja kustannusten alenemiseen. Lisäksi on löydettävä uusia keinoja vastata yleishyödyllisten palveluiden, erityisesti uudenlaisten sosiaalisten ja ympäristöä säästävien palveluiden kasvavaan kysyntään. Tämä vastaa työllisyyden suuntaviivoissa esitettyä kehotusta hyödyntää täysimääräisesti palvelualan tarjoamia työllistämismahdollisuuksia.

6. Työllisyys

6.1. Talous- ja sosiaalikomitea on tyytyväinen siihen, että täystyöllisyys määriteltiin Lissabonin huippukokouksessa selkeästi unionin tavoitteeksi.

6.2. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää erilaisten prosessien entistä parempaa koordinoitua ja johdonmukaistamista politiikan keskipisteeksi nousseen Lissabonin strategian puitteissa. Komitea pitää tärkeänä vertailukelpoisten indikaattoreiden määrittämistä, jotta työllisyyden kehitystä voidaan arvioida.

Jäsenvaltioiden pyrkimykset työttömyyden vähentämiseksi eivät kuitenkaan yksistään riitä, vaan maiden on myös pyrittävä parantamaan kokonaistyöllisyyttä kohdassa 6.9 esitettyjen keskimääräisten työllisyysasteiden saavuttamiseksi.

6.3. Komitea kannattaa koordinoitua, joka mahdollistaa riippumattomien toimijoiden välisen yhteisvaikutuksen. Tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi EKP rahapolitiikan ja työmarkkinaosapuolet palkkapolitiikan alalla. Koordinointi auttaisi käytännössä ymmärtämään paremmin tavoitteita ja rajoituksia, jotka ohjaavat talouspolitiikkaan osallistuvien ja sen kohteena olevien eri osapuolten toimintaa.

Komitea pitää välttämättömänä kestävästä antisyklisestä finanssipolitiikkaa, joka ei vaaranna julkistalouden tasapainoa keskipitkällä aikavälillä. Tällainen politiikka edellyttää ehdottomasti toimia, joilla taataan julkistalouden kestävyys kasvu- ja vakaussopimuksen puitteissa. Samalla on myös turvattava julkisen kulutuksen ja julkisten investointimenojen välinen optimaalinen jakautuminen.

6.4. TSK kannattaa talous- ja valtiovarainministereiden ja EKP:n pääjohtajan säännöllistä makrotaloudellista vuoropuhelua, jonka avulla on tarkoitus saada taloudelliset edellytykset vastaamaan sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vaatimuksia ja työmarkkinaosapuolet kantamaan vastuunsa työllisyyttä ja investointeja edistävästä palkkapolitiikasta. Yhteydenpitoa tarvitaan, jotta voidaan lisätä kansalaisten luottamusta euroon ja hallita odottamattomia riskejä, jotka saattavat aiheuttaa taloudellista epävakautta ja yhteiskunnallisia ongelmia. Vaikka talouskasvun edistäminen edellyttää makrotaloudellista vuoropuhelua ja finanssipolitiikan koordinoitua, jäsenvaltioiden erityispiirteet on otettava huomioon. Jäsenvaltioiden on voitava päättää konkreettisista talous- ja finanssipolitiisista toimenpiteistään itsenäisesti yhtenäisen ja kokonaisvaltaisen strategian mukaisesti.

6.5. TSK kiinnittää huomiota makrotalous- ja rakennepolitiikan välisiin tärkeisiin ja erittäin kiinteisiin yhteyksiin ja katsoo niiden edellyttävän asianmukaista politiikkayhdistelmää. Toisin sanoen on siis pyrittävä luomaan makrotaloudellisten ja rakenteellisten toimien johdonmukainen yhdistelmä, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla asetettujen kasvu- ja työllisyystavoitteiden saavuttamista.

Politiikkayhdistelmän selkiyttäminen ei ole ainoastaan makrotalouspolitiikan ja rakennepolitiikan välinen tehtävä, vaan yhdistelmää tulee jatkuvasti tarkistaa myös molemmilla politiikan aloilla. Tämä tarkoittaa sitä, että on pyrittävä löytämään paras mahdollinen tasapaino makrotalouspolitiikan eri osa-alueiden – raha-, finanssi- ja palkkapolitiikan – välillä. Vastavasti teknologista innovaatiota, tutkimusta, kilpailua, työmarkkinoita, perusrakenteita yms. koskevien uudistusten yhteydessä on otettava huomioon rakennepolitiikan molemmat keskeiset osa-alueet.

6.6. TSK panee merkille, ettei kesäkuussa 2000 järjestettyä korkean tason foorumia pidetty onnistuneena. Jotta foorumista olisi enemmän hyötyä kaikille osapuolille, sen olisi oltava käytännönläheisempi, ja se olisi järjestettävä yhteenvetokertomuksen julkaisemisen ja keväällä pidettävän huippukokouksen välillä.

6.7. Talous- ja sosiaalikomitea kehottaa jäsenvaltioiden hallituksia luomaan tiiviit yhteistyösuhteet työmarkkinaosapuoliin, jotta työllisyysstrategiasta voidaan keskustella ja se voidaan panna täytäntöön. Strategian onnistuminen edellyttää, että työmarkkinaosapuolet määrittelevät täysin itsenäisesti konkreettiset toimensa ja että hallitukset ottavat ne huomioon.

Lisäksi komitea kehottaa jäsenvaltioita suuntaamaan huomattavia investointeja osaamiseen ja koulutukseen, sillä se on työllisyysstrategian onnistumisen keskeinen edellytys, kuten talous- ja sosiaalikomitea on useissa lausunnoissaan⁽¹⁾ todennut.

Komitea on tyytyväinen siihen, että myös opetusministerit voivat osallistua työllisyyden suuntaviivoja koskevaan keskusteluun.

Komitea odottaa Tukholman huippukokouksen edistävän toimia, joilla pyritään parantamaan EU:n väestön osaamista yleisesti.

6.8. Komitea suosittaa, että työllisyysstrategian yhteydessä kiinnitetään lähivuosina huomiota ennen kaikkea Euroopan väestön ikääntymiseen ja laadukkaiden työpaikkojen tarpeeseen. Lisäksi komitea huomauttaa, että väestön ikääntymiseen johtava demografinen suuntaus, joka saattaa lisätä säästämistä, on ohjattava henkilöresursseihin, tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä uuteen osaamisteknologiaan suunnattuihin investointeihin. Tämä on tarpeen osaamis- ja ikäkuilun, naisten ja miesten välisten työllisyyserojen sekä eri ryhmien ja alueiden välisten erojen tasoittamiseksi.

6.9. Keskeinen haaste on nostaa kaikkien jäsenvaltioiden keskimääräistä työllisyysastetta siten, että asetetut kokonaistavoitteet (naisten työllisyysaste 60 %, miesten 70 %) voidaan saavuttaa. Työllisyysasteen parantamisen ohella on toteutettava asianmukaisia toimia sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamiseksi, mikä edellyttää järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kaikkien toimijoiden panosta.

6.10. Komitean mielestä tämä tarkoittaa sitä, että työllisyyttä edistävän verotus- ja etuusjärjestelmän puitteissa on toteutettava toimia seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

⁽¹⁾ EYVL C 14, 16.1.2001 "Uusi tietämys, uudet työpaikat", "Työllisyys, talousuudistus ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus", EYVL C 117, 26.4.2000, s. 62, "Koulutuksen eurooppalainen ulottuvuus: luonne, sisältö ja tulevaisuuden näkymät", "Eurooppalainen yhteistyö: kouluopetuksen laadunarviointi", EYVL C 168, 16.6.2000, s. 30.

- Ikääntyvien työntekijöiden työllisyyden lisääminen. Komitea ehdottaa uudelleen⁽¹⁾ Euroopan laajuisen tiedotuskampanjan järjestämistä ikääntyvien työntekijöiden mahdollista roolia koskevan tietoisuuden lisäämiseksi sekä yhteiskunnallisen vuoropuhelun aloittamista työllisyyden nykyisten suuntaviivojen tukemiseksi.
- Naisten työllisyysasteen nostaminen parantamalla perhe- ja työelämän yhdistämismahdollisuuksia. Tämä edellyttää lasten ja muiden samaan talouteen kuuluvien työssä käymättömien tarvitseman hoidon järjestämistä, ammatinvaihdon helpottamista, uusien työnorganisointimuotojen käyttöönottoa sekä naisten taloudellista riippumattomuutta.
- Heikossa asemassa olevien ryhmien integrointi työmarkkinoille: epäedullisessa asemassa olevien henkilöiden työmahdollisuuksien edistäminen köyhyysloukusta välttämiseksi edellyttää tukitoimia, joihin osallistuvat kaikki järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan toimijat.
- Vammaisten tasavertaisten mahdollisuuksien ja yhtäläisen kohtelun edistäminen työmarkkinoilla ja kaikilla työllisyyden aloilla (yhtenäismarkkinoilla, tietoyhteiskunnassa jne.).
- Yhteisön ulkopuolisten maiden kansalaisten ja muiden EU:hun asettuneiden maahanmuuttajien tilanteen parantaminen siten, että he voivat saada töitä avoimilta työmarkkinoilta, kuuluvat asianmukaisen sosiaaliturvan piiriin ja voivat nauttia perusoikeuksista.
- Maahanmuuttopolitiikan tarkistaminen kaikista eri näkökohdista käsin hallitun sekä Euroopan että lähtömaan hyvinvointia edistävän maahanmuuton toteuttamiseksi. Komitea käsittelee parhaillaan sekä tätä kysymystä että pakolaispolitiikkaa mutta korostaa, että pakolaispolitiikkaa tarkastellaan erillään yleisestä maahanmuuttopolitiikasta.

6.11. Komitean mielestä Tukholman huippukokouksen toimittava ponnahduslautana esimerkiksi seuraavanlaisille uusille työelämän parantamiseen tähtäville aloitteille:

- koulutustason parantaminen käynnistämällä elinikäistä oppimista koskeva Euroopan laajuinen kampanja, joka ei ole suunnattu ainoastaan yrityksille vaan myös kaikille muodollisen ja vapaamuotoisen koulutuksen toimijoille; lisäksi olisi pyrittävä hyödyntämään entistä paremmin työvoiman nykyistä ammattitaitoa

- työsuojelun parantaminen täyttämällä sosiaalipoliittisen ohjelman mukainen uutta ohjelmaa koskeva sitoumus
- toimet, joilla varmistetaan, että työllisyyttä edistävän politiikan ja työmarkkinoiden rakenneuudistusten tuloksena syntyy mielekkäitä työpaikkoja ja otetaan käyttöön tarkkaan määritellyjä työmuotoja
- toimet, joilla kannustetaan uudenlaisten työnorganisointimuotojen, hyvien johtamistapojen sekä yrityksen ja työntekijöiden tarpeita vastaavien joustavien työaika järjestelyjen soveltamista; lisäksi tulee edistää ammatinvaihtoa ja liikkuvuutta
- erityishuomion kiinnittäminen erilaisiin tapoihin parantaa naisten ja muiden pienipalkkaisten ja muita huonommista urakehitysmahdollisuuksista kärsivien ryhmien tilannetta.

7. Työmarkkina- ja sosiaaliturvalainsäädäntö

7.1. Lainsäädäntö- ja muiden toimien välisen tasapainon saavuttamiseksi EU:n vireillä olevia sosiaali- ja työmarkkina-alan lainsäädäntöaloitteita olisi tarkasteltava läheisessä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja tarvittaessa myös muiden asianomaisten taloudellis-yhteiskunnallisten organisaatioiden kanssa.

7.2. Talous- ja sosiaalikomitea on tyytyväinen sosiaalista suojelua käsittelevän komitean perustamiseen sekä siihen, että komitea keskittyy tällä hetkellä eläkekysymyksiin ja sosiaaliseen syrjäytymiseen. TSK toteaa kuitenkin, että sosiaalisen suojelun komitealla on käsiteltävään kaksi muutakin aihetta, nimittäin työn tuottavuus ja terveydenhuollon toimivuus pitkällä aikavälillä.

7.3. Eläkejärjestelmien elinkelpoisuus liittyy kiinteästi pitkän aikavälin kestäväan talouskehitykseen riippumatta siitä, miten eläkevakuutusjärjestelmä on organisoitu – onko kyse julkisesta eläketurvasta, työehtosopimuksiin perustuvista tai keskinäisistä lisäeläkejärjestelyistä taikka yksilöllisistä yksityiseläkkeistä.

7.4. Yksilöllisten, keskinäisten ja työmarkkinaosapuolten välisiin sopimukseen perustuvien eläkerahastojen määrän lisääntyminen vilkastuttaa rahoitusmarkkinoita. Koska rahastoiduissa eläkkeissä on kyse pidätetyistä tuloista, edunsaajien edustajien on voitava vaikuttaa varojen sijoittamiseen edellyttäen, ettei tämä vaikuta kielteisesti edunsaajien saamaan tuottoon. Komitea ehdottaa, että eläkerahastojen sijoituksia varten määritellään suuntaviivat työmarkkinaosapuolten välisten sopimusten tai rahastoja koskevien käytännesääntöjen avulla pitkäaikaisen kasvun ja kestävyuden takaamiseksi.

(1) "Ikääntyvät työntekijät", kohdat 5.3 ja 5.5, EYVL C 14, 16.1.2001. "Työllisyyspolitiikan suuntaviivat vuodeksi 2001", EYVL C 14, 16.1.2001.

Tämän vuoksi sosiaalista suojelua käsittelevä komitea olisi myös valtuutettava tarkastelemaan lisäeläkejärjestelmien kehitystä läheisessä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa.

Erilaiset työeläkejärjestelmät eivät saa vaikeuttaa työntekijöiden liikkumista⁽¹⁾.

7.5. Sosiaalista suojelua käsittelevän komitean olisi niin ikään syytä tarkastella sellaisia sosiaaliturvajärjestelmiä, joissa yhdistyvät joustavuus ja sosiaaliturva, ja siten kartoittaa alalla sovellettavia hyviä käytänteitä ja ratkaisuja.

7.6. Jäsenvaltiot ovat päättäneet uudistaa sosiaaliturvajärjestelmäänsä myös parantamalla laadukkaiden terveydenhuoltopalveluiden saatavuutta.

7.7. Terveydenhuoltopalveluiden yhtäläisten saantioikeuksien osalta komitea katsoo, että pakolliset ja täydentävät sairausvakuutusjärjestelmät ovat yhdistettävissä keskenään, kunhan molemmat järjestelmät perustuvat näkemykseen, jonka mukaan kyse on yleishyödyllisestä palvelusta, eikä riskeihin perustuvan valintamenetelmän tai geneettisen informaation käyttö saa johtaa syrjintään vakuutustoiminnassa. Kuten komitea aiemmassa lausunnossaan⁽²⁾ on todennut, tätä monimutkaiseksi todettua alaa on pyrittävä ohjaamaan toivottuun suuntaan toisin kuin lakeja säätämällä. Kussakin jäsenvaltiossa tulisi sopia yksityisten vakuutusalan yritysten kanssa yhtenäisestä menettelytavasta.

8. Yritysten rooli

8.1. Yrityksiä on pidettävä taloudellisina toimijoina, jotka edistävät sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on tuettava yrittäjyyskulttuuria yhteiskunnan kaikilla tasoilla.

8.2. Yritysten perustamisen tai luovuttamisen helpottamiseen tähtäävillä toimilla on erittäin keskeinen merkitys työllisyysasteen nostamisen kannalta. Pienyritysten yleisten toimintaedellytysten parantaminen ja hallinnollisten määräysten yksinkertaistaminen on äärettömän tärkeää, jotta erityisesti palvelualan uusien työllisyys- ja kasvumahdollisuuksia voidaan hyödyntää. TSK ehdottaa jälleen⁽³⁾, että saavutettua edistystä arvioitaisiin pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan pohjalta.

(1) "Euroopan unionin alueella liikkuvien palkattujen työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäeläkeoikeuksien suojaaminen", EYVL C 157, 25.5.1998.

(2) "Täydentävä sairausvakuutus", osa III, kohta C, EYVL C 204, 18.7.2000.

(3) EYVL C 14, 16.1.2001.

8.3. On tärkeää turvata yrittäjyyden monimuotoisuus eikä kiinnittä huomiota ainoastaan innovatiivisiin yrityksiin ja huipputeknologian aloihin. Useimmat yritykset ovat pieniä, harjoittavat paikallista toimintaa ja tarvitsevat runsaasti työvoimaa, erityisesti palvelualalla. Lisäksi uudet yritys muodot yleistyvät voimakkaasti. Tämä koskee erityisesti yrityksiä, jotka perustuvat kokopäiväiseen tai osa-aikaiseen toimintaan itsenäisenä ammatinharjoittajana tai joiden perustajat edustavat epätavanomaisia yrittäjryhmiä, kuten naisia, nuoria ja vähemmistöjä. Näin ollen tarvitaan asianmukaisia tukirakenteita. Lisäksi uudentyppisissä yrityksissä työskenteleviä (omistajia ja palkattuja työntekijöitä) varten on kehitettävä toimivia sosiaaliturvajärjestelyjä.

8.4. Keskeinen edellytys yrittäjyyden edistämiseksi kaikilla yhteiskunnan tasoilla on sellaisen kulttuurin luominen, jolle on tunnusomaista itsenäinen ja vastuuntuntoinen toiminta työpaikalla. Yrittäjät ovat useimmiten työskennelleet aiemmin jonkun toisen palveluksessa. Tällaisen itsenäisen toiminnan kulttuurin luominen edellyttää, että työn laatua parannetaan ja työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa työn määrittelyyn lisätään.

8.5. Työntekijöiden erilaiset omistumahdollisuudet ja osakkuudet yrityksissä saattavat myös vahvistaa yrittäjyyskulttuuria samalla kun ne edistävät sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja parantavat työn laatua. Komission on toteutettava jatkotoimia Pepper-kertomusten pohjalta ja tutkittava erilaisia malleja, jotka soveltuisivat hyvien käytänteiden vaihdon perustaksi.

8.6. Osuus- ja yhteisötaloudella on merkittävä rooli, sillä se toimii esimerkkinä sellaiselle yritystoiminnalle, jolla on sekä yhteiskunnallisia että keskinäisiä tavoitteita, joka perustuu osallistumisen periaatteeseen ja jonka lähtökohtana ovat ihmiset ja heidän tarpeensa.

8.7. Koska useimmat yritykset kehittyvät ensisijaisesti paikallisella tasolla, työllisyysstrategian alueellista ulottuvuutta on korostettava entistä enemmän. TSK suosittaa, että Euroopan komissio keskittyy vuodeksi 2001 suunnittelemassaan toimintaohjelmassa voimakkaasti uusiin ja pieniin yrityksiin sekä ammattitaidon kehittämistä ja innovaatioita edistävään yhteistyöhön eri toimijoiden (pienien ja suurten yritysten, ammattijärjestöjen, osuus- ja yhteisötaloudellisten valtiovallasta riippumattomien organisaatioiden, paikallisviranomaisten ja julkisten palveluiden tarjoajien) välillä⁽³⁾, jotta kilpailukykyä voidaan parantaa. Alueellisia työllisyys sopimuksia ja vastaavanlaisia paikallisia toimintasuunnitelmia voidaan pitää esimerkkeinä onnistuneesta paikallistason yhteistyöstä.

8.8. Kun eurooppayhtiön säännöt ja niitä koskeva direktiivi on nyt hyväksytty, on viipymättä luotava vastaavanlaiset säännökset osuuskuntia, yhdistyksiä ja keskinäisiä yhtiöitä varten.

8.9. Lissabonin Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmissä vedotaan erityisesti yritysten sosiaaliseen vastuuntuntoon, ja sosiaalipoliittisessa ohjelmassa ehdotetaan asiaa koskevia jatkotoimia.

8.10. Komitea katsoo, että yritysten tulisi työmarkkinaosa- puolten tai lainsäädäntövallan käyttäjien asettamien sääntöjen noudattamisen lisäksi toimia sosiaalisesti vastuullisella tavalla ja ottaa huomioon kaikkien asianosaisten (sidosryhmien) edut. Elinkeinoelämän edustajien olisi komitean mielestä haettava oikeutustaan antamalla pitkäaikaisia yhteiskuntaa koskevia sitoumuksia. Niiden olisi pyrittävä kestäväan kehitykseen ja edistettävä hyviä toimintatapoja, kuten integroitumista paikalliseen toimintaympäristöön, syvällisiä työmarkkinaneuvotteluja, tasa-arvoa ja yhtäläistä kohtelua, vähemmistöjen integroimista sekä mikroyritysten rahoitusta. Mallia voitaisiin ottaa esimerkiksi OECD:n hiljattain hyväksymistä monikansallisia yrityksiä koskevista suuntaviivoista, jotka sisältävät ohjeellisia eettisiä, sosiaalisia ja ympäristöä koskevia sääntöjä.

9. Yhtenäismarkkinasäännösten yksinkertaistaminen

9.1. Lissabonin huippukokouksen osanottajat sitoutuivat saattamaan yhtenäismarkkinoiden toteuttamistyön loppuun yritysten ja kuluttajien etujen turvaamiseksi.

9.2. TSK toteaa, että yhtenäismarkkinoiden tarkoituksenmukaisen toiminnan varmistamiseksi tarvitaan pikaisesti uudenlaista yksinkertaistettua sääntelyä.

Komitean mielestä säännökset tulee laatia tarkasti harkiten, jotta vältetään asettamasta uusia, tavoitteisiin nähden suhteettomia rajoituksia ja vaarantamasta tavaroiden ja palveluiden laatua. Komitea onkin tehnyt aloitteen ja ehdottanut käytännösääntöjä EU:n lainsäädäntöprosessiin osallistuvia toimijoita varten.

9.3. Tältä pohjalta talous- ja sosiaalikomitea kehottaa Eurooppa-neuvostoa hyväksymään viimeistään vuonna 2001 monivuotisen yksinkertaistamisohjelman, joka kestää vuoteen 2005 ja jossa määritellään toimien ensisijaiset tavoitteet ja aikataulu sekä seurantaan, valvontaan ja vuosikertomusten ja tulostaulujen laatimiseen tarkoitettut resurssit.

9.4. Monivuotisen ohjelman tulisi sisältää määräyksiä esimerkiksi

- vaikutus selvitysten käytön tehostamisesta
- vaihtoehtoisista toimista, kuten käytännösäännöistä, erilaisista sopimuksista sekä merkintöjen, sertifiointien ja muiden sellaisten itsesääntelymenetelmien yleistämisestä, joihin yritykset, ammattijärjestöt ja kuluttajat osallistuvat.

9.5. Lisäksi komitea kehottaa neuvostoa ehdottamaan erityistoimia, joiden avulla varmistetaan, että yhtenäismarkkinat edistävät muita heikommassa asemassa olevien saarten, maaseutualueiden ja syrjäisten alueiden pysyvien erityisongelmien ratkaisemista⁽¹⁾.

10. Rahoitusmarkkinat ja -palvelut sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäjinä

10.1. Komitea kannattaa EU:n hajanaisten rahoitus- ja pankkimarkkinoiden yhdentämiseen tähtääviä sääntöjä, mutta korostaa, että sääntelyssä on otettava huomioon kaikkien tärkeiden toimijoiden (kuluttajien, säästäjien, yritysten ja sijoittajien) edut.

10.2. Rahoitusmarkkinoiden ja -palvelujen ei tule edistää ainoastaan talouskehitystä vaan myös sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

10.3. Rahoitusmarkkinoiden ja -palveluiden kehittymisen pelätään johtavan vähävaraisten kansalaisten, syrjäisten alueiden ja pienyritysten syrjäytymiseen. Tämän vuoksi EU:ssa olisi pyrittävä selvittämään, miten pankit, vakuutusyhtiöt ja muut rahoituspalveluiden tarjoajat voitaisiin pankkisalaisuutta vaarantamatta velvoittaa antamaan tietoja palveluidensa sosiaalisesta ja alueellisesta jakautumisesta.

10.4. Komitea katsoo, että pankkitoiminnan yleisten kriteerien mukaisesti

- kansalaisilla on oltava oikeus peruspankkitiliin sekä laadukkaisiin rahoituspalveluihin, jotka vastaavat heidän tarpeitaan. Näihin kuuluvat mm. kulutusluottojen saantimahdollisuudet, suoja koronkiskontaa ja muita heihin kohdistuvia hyötymispyrkimyksiä vastaan sekä mahdollisuudet säästää eettisiin, sosiaalisiin ja ekologisiin tarkoituksiin.
- pienyrityksillä on oltava mahdollisuus saada luottoa.

Näiden veloitteiden täyttämiseksi rahoituslaitokset voivat hyödyntää pienyritysten tai kansalaisten itsensä luomia väliportaita.

⁽¹⁾ Perustamissopimuksen 158 ja 299 artikla.

11. Tutkimus ja innovaatio

11.1. TSK on useissa lausunnoissaan tukenut EU:n sitoumusta luoda eurooppalainen tutkimus- ja innovaatioalue, jonka on tarkoitus muodostaa osaamisyhteiskunnan perusta⁽¹⁾.

11.2. Tutkimustoiminnan vaikutusten ja taloudellisten resurssien käytön optimointi edellyttää sekä koordinoitua että hajauttamista. Komitea pitää erittäin tärkeänä sitä, että tutkimustoiminnasta pääsevät osallisiksi myös sellaiset yhteiskuntaryhmät, jotka ovat aiemmin olleet muita epäsuotuisammassa asemassa.

11.3. Näin ollen komitea ehdottaa, että EU:n tulevassa tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen kuudennessa puiteohjelmassa keskitytään muutamaa painopistealoihin, joita

(1) "Uusi tietämys, uudet työpaikat", EYVL C 14, 16.1.2001. "Työllisyys, talousuudistus ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus", EYVL C 117, 26.4.2000, s. 62.

komissio hallinnoi suoraan. Lisäksi ohjelmassa tulisi määrätä pienehköjen hankkeiden hallinnon hajauttamisesta valtakunnallisella ja paikallisella tasolla, ja EU:n tulisi myöntää rajallinen määrä taloudellista tukea jäsenvaltioiden hankkeisiin, jotka liittyvät yhteisön painopistealoihin⁽²⁾.

11.4. Komitea toivoo Tukholman huippukokouksen osanottajien tukevan ehdotusta perustaa kokeiluluontoisesti tietyksi ajaksi muutamia huippututkimusverkostoja (networks of excellence). Lisäksi komitea kannattaa tutkimusta ja teknologiaa koskevien älyjärjestelmien verkottamista tulosten levittämiseksi ja kokemusten vaihdon mahdollistamiseksi⁽³⁾.

11.5. Komitea tukee niin ikään Euroopan tietotekniikkaviraston perustamista eurooppalaisen tietoyhteiskunnan kilpailukyvyyn edistämiseksi.

(2) "Tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen seuranta, arviointi sekä taloudellisen ja yhteiskunnallisen vaikutuksen optimointi: viidennestä puiteohjelmasta kuudenteen puiteohjelmaan", EYVL C 367, 20.12.2000.

(3) EYVL C 14, 16.1.2001 "Uusi tietämys, uudet työpaikat", "Kohti eurooppalaista tutkimusalueita", EYVL C 204, 18.7.2000, s. 70.

Bryssel 28. helmikuuta 2001.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Göke FRERICHS